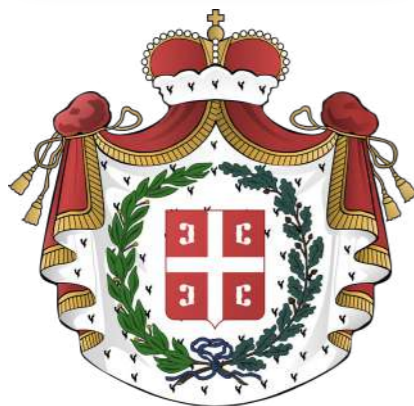

ОТОМАНСКО ЦАРСТВО
КЊАЖЕВИНА СРБИЈА

Михајло III Обреновић
Књаз Српски

Извор текста закона:
Влада Републике Србије
Управа за заједничке послове
републичких органа

МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ III.
КЊАЗ СРПСКИ
ПО САСЛУШАЊУ СВ-ПРЕОБРАЖЕНСКЕ ВАНРЕДНЕ НАРОДНЕ
СКУПШТИНЕ
А У СОГЛАСИЈУ СА СОВЈЕТОМ
ОПРЕДЕЛИЛИ СМО И ОПРЕДЕЉУЈЕМО:

УСТРОЈЕНИЈЕ НАРОДНЕ ВОЈСКЕ

Г Л А В А I.

Обшти основи устројства.

§. 1.

За одбрану земље и за одржање права књажевства, заведена је народна војска, састављена од свију Срба без разлике, рачунајући људе од 20 година, закључителио до 50-те.

§. 2.

Само свештена лица, и они, за које се признало, да су сасвим неспособни за војничку службу због слабости састава тјелесног, изузимају се од ове обавезности, да притичу к одбрани земље.

§. 3.

За сада, и да би се избегло, да врло велики број грађана nebude у једно исто време отргнут без нужде од својих послова, војска ће бити подељена у две класе: једна одма готова за кретање; а друга да се може тек доцније кретати, но која ипак мора бити свагда спремна да се одазове на прву заповест.

§. 4.

Прва класа војске образоваће се из броја људи, равног четвртој части пореских глава, узевчи у то најмлађе па до попуњења одређеног броја.

Г Л А В А II.

Рекрутација.

§. 5.

У почетку године срески ће начелник помоћу кметова сачинити списак грађана свог среза, имајући од 20 година закључитално до 50-те године, пошевши од најмлађи; а окружни ће начелник прибрати спискове свију срезова подручног му окружија, па ће саставити главни списак, који ће одмах послати попечитељу внутрењи дјела. Ови послови имају бити свршени најдаље до 1. Марта.

§. 6.

Попечитељ внутрењи дјела ће тада наредити, да рекрутне комисије одпочну дејствовати у својим дотичним окрузима. У сваком ће окружју бити по једна комисија, састојећа из:

околног началника као председатеља;
из једног среског начелника;
једног капетана регуларне војске;
околног физикуса;
једног наредника регуларне војске, као секретара.

Ова ће комисија ићи редом у сва главна места среска дотичног окружја, и производити тако звано собствено рекрутовање. Она ће наредити, те ће јој се представљати једно за другим, до испуњења потребног контингента (количества), сва лица, записна у среском списку, како је које уписано. Лица, која лекар, член комиције, призна за слаба по саставу, изјавиће се неспособна за војну службу.

§. 8.

Кад се закључи списак лица, коначно записани у прву класу војске као способни: тада ће официр, член комиције, подпоможен од секретара ове, подофицира, овај час разделити рекруте на разне родове оружја.

§. 9.

Да би број људи, постојећи у првој класи војске, остао непроменљив; и да би у истој била свагда најмлажи људи: прегледаће се спискови сваке године, и у њи додавати они који наврће 20-ту годину, а обрисати ови, који прежу своју 50-ту годину у течају претходне године. Новоуписани замениће оне, који су у првој класи најстарији, и који ће прећи у другу.

Г Л А В А Ш.

Образовање војске.

§. 10.

Народна војска састојаће се из пешака, коњаника, топција и пионера.

§. 11.

Варош Београд и срезови: врачарски у окружју београдском, и крагујевачки у окружју крагујевачком, као и варош Крагујевац попуњаваће сами топције. За образовање остали родова оружја узимаче се: од 100 људи 93 у пешаке, 5 у коњанике, и 2 у пионире (раденике).

§. 12.

Пешаци ће се образовати у обштинске роте, које сабране по срезовима образоваће среске баталионе; а ови, цабрани по окружијама образоваће полкове.

§. 13.

Гди обштина буде тако слабачка, да не узможе образовати сама за себе роту од 75-100 људи, или доста јака, да узможе дати више него једну роту од 100 људи: то ће се узајамно једна, и то најближа обштина, попунити средством друге. Људи истога среза састављаће сами од себе, и без да се смеду помешати међу оне из другог суседног среза, по један или више баталиона, образовати из 6 до 8 роти. Полк ће се састојати из свију баталиона једног истог окружја, кога ће име носити.

§. 14.

Коњаници ће бити састављени у роте среске, па, сабрани упо окружју образоваће полковске ескадроне.

§. 15.

Топције, попуњени из вароши Београда, и срезова: врачарског и крагујевачког, и из вароши Крагујевца, у броју 1200, састављаће 6 батерија.

§. 16.

Пионире истог окружја образоваће полковско одељење, око 60 људи износеће.

§. 17.

Тако образована народна војска из 17 полкова, 17 ескадрона полковски, 17 одељења пионера, и 6 батерија, биће подељена у команде, раздељене овако:

1. Дринско-Савска команда састојећа се из окружија:

Шабачког,
Ваљевског,
Подринског,
Столица Ваљево.

2. Јужно-моравска команда састојећа се из окружија:

Ужичког,
Чачанског,
Крушевачког,
Столица Карановац.

3. Тимочка команда састојећа се из окружија:

Алексиначког,
Књажевачког,
Црноречког,
Крајинског,
Столица Заичар.

4. Источно-моравска команда састојећа се из окружија:

Ђупријског,
Пожаревачког,
Столица Свилајенац.

5. Главна средоточна команда састојећа се из окружија:

Београдског,
Јагодинског,
Крагујевачког,
Смедеревског и
Рудничког,
Столица Крагујевац.

§. 18.

У сваком од ови гореозначени пет комадантски главни места постави че се по један постојани главни штаб, састављен из официра активне војске и обавезан, да под главних надзором војене управе и помоћу грађански власти, рекрутира, снабдјева, оружа и упражњава народну војску.

§. 19.

Овај ће се главни штаб састојати из једног штабс-официра, мајора као шефа, кога налозима биће толико официра капетанског чина, колико оружја састављају дотичну команду. Подофицира биће двоструко онолико, колико буде капетана, и они ће се одјелити од своји роти и ескадрона активне војске, те бити употребљени при главном штабу војске: но како официри ови, тако и подофицири имају се мењати сваке две године.

§. 20.

Особита правила опредјели ће подробност службе овог главног штаба.

§. 21.

Роте, ескадрони, баталиони и полкови народне војске биће устројени по образцу рота, ескадрона, баталиона и полкова војске активне. Полкови и баталиони ће имати свој барјак (заставу) с грбом књажевства.

§. 22.

Особена наставлења опредјели ће одевање, снабдевање и наоружавање људи ове војске, а они ће бити дужни одјевати се, снабдјевати се и наоружавати о собственом трошку. У коњанике ће се примати само они, који докажу, да имају коња, за ког ће се обавезати да га одржавају свагда у таквом стању како би увек био готов за службу.

Г Л А В А I V.**Избор и наименовање подофицира и официра за народну војску****§. 23.**

Подофицире и официре до капетана закључително одређиваће срески, а наименовати окружни начелник.

§. 24.

баталиони командири и командири ескадрона одређиваће се окружним начелником, а наименовање је војена управа по предлогу шефа главног дотичног штаба.

§. 25.

Полководци биће наименовани књазом, који ће свој избор чинити између кандидата, које му представи попечитељ војени у споразумљу са попечитељем унутањи дела.

§. 26.

Књаз ће непосредно наименовати вр'овне комаданте.

§. 27.

Почем је назначење поглавица свију степени од највеће важности, то ће начелници окружни имати највеће старање о томе, да се други непредлажу, него људи врстни, имајући код народа уплива и познати као прави патриоте; т. ј. који су предани књазу и отечеству.

Г Л А В А V.**Учење народне војске****§. 28.**

Наставници за војску бира ће се између солдати изслужени вративши се својој кући.

§. 29.

Они ће се одређивати у сваком окружју дотичним капетаном главног штаба, а да би учење било свуда једнообразно, изабрани наставници, који ће бити онолико, колико има рота пешака и коњаника, одлазиће у главно окружно место у опредјелено време ради тога, да добију од капетана, кога ће подпомагати 2 његова наредника, нужне лекције за обезбежење успеха у учењу.

§. 30.

За време пута и њиног пребивања у главном месту ови ће наставници добијати накнаду, која че се одредити доцније.

§. 31.

При повратку у своје обштине ови ће наставници, којима ће се дати тада име главни наставника, руководити своје помоћнике саобразно наставлењима која добију у главном окружном месту.

§. 32.

По правилу ће упражнење бивати само недељом и празником, али ако околности захтевају, оно ће се чинити једанпут и двапут преко седмице осим недеље и празника.

§. 33.

Учење пешака чиниће се у свакој обштини постепено и строго по постојечим правилима за активну војску до школе плотуна закључително.

§. 34.

Кад се људи довољно увежбају у школи плотуна, они ће прећи у школу стрелаца и ићи заједнички на гађање у нишан; ова два предмета сачињавају суштвену част учења војске; и на њу се мора обратити највеће старање, јер отуда зависи поглавито снага народне војске.

§. 35.

Кад дођу у баталионску школу, тада ће се учење чинити само по срезовима, упражњења ће онда наравно ређа и само се чинити сваке две недеље; људи ће се

тада скупљати у најсредсреденијим местима среза на два дана, но тако удесивши да је бар један од ови дана недеља или празник.

§. 36.

иста ће се расположења чинити само по срезовима због њиховог малог броја, а и за топције који учење чиниће се само у Београду и Крагујевцу као јединим у књаћевству местима, где се води нуждан материјал и персонал.

§. 37.

Пионери ће следовати упражнењу пешачком до школе плотуна закључително, а за њино специјално учење као: извршење насипа, прављење фашина, петарда и т. д. они ће се у одређено време скупљати у главном окружном месту, те че се ставити на расположење инжиниру обавезном учити ји. Ови пионири једном довољно научени биће скупоцени извор којим ће се прост народ ползовати да црпи наставлења из њега за прављење друмова, какоби су у обичају у књажевству.

§. 38.

Кад сви људи од војске сврше постепено своје учење, биће у сваком окружју и на одреженом месту, по могућству најсредсреденијем, скуп војске, која сачињава полк ради производства маневрима у баталионима и ескадронима полковским. Овакви скупови биће само једанпут преко године у јесен по свршетку пољски радова, и трајаће бар 15 дана. Окружни началници и шефови главних штабова споразуме ће се међу собом о времену, трајању и сместишту изискавши најпре наребу од војене управе.

§. 39.

Исто тако може бивати скуп од више полкова ради производства велики маневра у столицама команди, али само по решењу владоца.

§. 40.

Ради одобравања на упражњење у гађању нишана, даваће се награде највештијим стрелачима, (погађачима) у овим зборовима. Те награде састојаће се у изабраном оружју и подели ће се торжествено победитељима у надметањима, која че бити приликом ови скупова.

§. 41.

Кад овога рода скупови (на маневр) бивају, било и окружном главном месту, било и средоточју које команде, послуђивање с препитањем устројиче се старањем грађански власти и о трошку обштина, које ће дати и подвоз.

§. 42.

Дневна порција (оброк) на момка биће: 1 ока леба, 50 драма пасуља, сира, сланине или сува меса; а на коња 3 оке зоби и 5 ока сена.

§. 43.

Да би се обезбедила рана војске кад је у путу (маршу), обштине ће начинити магацине, који ће се попунити средством приреза, који ће се разрезати за грађане

неучествујуће у војничкој служби. Зоб ће давати за коње кућа коњаника, који су дужни ранити коње у свако време. Кметови под управом среских началника надгледа ће те магацине и пази ће да се прирез раздељује праведно.

§. 44.

Провијант-комесар ће имати старање око делова ране, а подпомагаће га лице, које одреди грађанска власт.

Г Л А В А VI.

Дисциплина (запт).

§. 45.

Војници, који се неодазову на прозивање, које че се чинити увек, кад год је скуп, или који на упражнењу не буду пажљиви и покажу рђаву вољу, би ће казњени кметом по предлогу главног наставника или комаданта роте.

§. 46.

Доцније ће се обнародовати особени закон, односеће се на применити се имајући казни.

Г Л А В А VII.

Главна расположења

§. 47.

Почем се сви војници, који су уписани у I. класу војске, морају сходно §. 22. о свом трошку снабдјети: оделом, оружјем и т. д. и све ово свагда држати у добром стању, како би могли у свако доба поћи на први позив, то ће оне породице, које су познате као имућније, а не узимају да дају солдате за војску, морати давати сиромачним војницима оружје и остале за њино снабдевање нуђдне ствари, или ји бар подпомагати при снабдевању с таковима.

§. 48.

Исте породице су при свију други обавезне, да дају коње, волове и кола за подвоз ране и цебане у време велики скупова било у главно окружно место, било у средину команде.

§. 49.

Чим се устроје роте, официри, подофицири и прости војници полижи ће заклетву верности Књазу и на установе земаљске по пропису постојећем код активне војске, у присуству местни грађански власти.

§. 50.

Трошкови, које проузрокују устројеније и учење војске, стави че се у буџет војне управе, која че истима руковати посредством обштег војеног оделења.

В№ 1654
С№ 1545
17. Августа 1861. год.
у Крагујевцу

М. М. ОБРЕНОВИЋ
КЊАЗ СРБСКИ.

*Књажевски представник и попечитељ
иностраних дјела,*
Ф. Христић.

Предсједатељ Совјета,
Стев. Михаиловић.

Главни секретар Совјета,
Р. Лешјанин.

